

Ko ga vidi, kliče druga si od čolna,
In stermeč obadva in zavzetja polna:
Kdo si? ga prašaje bliže k njemu gresta.
Če sta božja — reče — to od Boga vesta.

Ko so ga peljali v cerkev posvečeno,
Z lučjo samovžgano jasno razsvetljeno,
Priletí golobec, dne mu na glavo
Papeževo krono in zletí v višavo. —

S ključem ga odklene, neseta ga v ladjo,
Po tak dolgem noge hoje se odvad'jo;
V Rimu kar od sebe zapojó zvonovi
In valé naprot se ljudstva jim valovi.

To le ti je prava in resnična storja
Od očeta svet'ga papeža Gregorja,
To so ti besede te legende svete,
Nam za dušno pašo smilno razodete.

Tak je teta prav'la, tak sem jaz napisal,
Brez lepote pevske sem obod narisal,
Češ da bi kak pesnik Sofoklove Vile
Kak za Ojdipa si htel napeti žile.

Potovanje krog Triglava.

(Dalje.)

Ko so se bile megle nekaj prepodile, odrinili smo kviško. Povsod nam je zapiralo pot sterma skalovje; nikjer ni bilo viditi, kodi da bi bilo mogoče na verh priti. Pa ko smo više prišli, se nam je odperal pot in brez posebne težave smo prišli po produ do snega, ki leži nakopičen v kotlu pod izhodnjo stranjo malega Triglava. Marsikaj nama je vedel povedati Šest, kako da je tu zalezoval divje koze in kje da je stal, ko je debel kozel smertno ranjen zadnjikrat od tal poskočil. Zdaj pa nismo nikjer vidili nobene divje koze; samo sled se je poznala na snegu in vidili smo tudi na snegu ležati nekaj neprebavljivih stvari, ki jih je odločila koza iz svojega trupla in izročila mertvim močém veseljnosti. Bolj kakor sledí divjih koz so pa mikale naravoslovca Antona in tudi mene živalice, ki sva jih na snegu lovila. Dobila sva muh, pajkov, mravelj, ki jih je gotovo vihar sem bil zanesel, in polno majhnih živalic, ki celo svoje življenje le v snegu živé. Kakor je živalica majhina, ima vendar toliko gorkote v sebi, da stopí sneg krog sebe, in da se tako zamore gibati kaj veselo v kapljici vode v sredi snegá.

Od tukaj smo šli spet le po produ na verh. Tu povsod se vidi, kako voda vedno znižuje in znižuje goré.

Voda pada na zemljo v podobi dežja ali snega in leze po spoklinah v skalovje; ker imá pa voda lastnost, da je pri 3° R. nar gosteja in da se razteguje, kedar zmerzuje, tišči silama skalovje naražen in ga popolnoma razdrobuje. Ko se led raztaja, zgubi kamnje zvezo s skalovjem in se valí v globočino in to toliko lože, kolikor stermeje je gorovje. Snežnica in drugi potoki valé kamnje globokeje v grape in doline, od koder ga reke in potoki dalje v ravnino nosijo, kjer oglašeno ali v pesek zdrobljeno bliže ali dalj doli obleži.

Ta velika mehanična moč vodé je nekega iskrenega potovavca po gorah, ko je tu pod Triglavom stal, tako ganila, da se je zjokal, ker je previdil, da bodo prisli časi, ko Triglav ne bo več tako visoko v megle molil svoje sive glave, kakor zdaj; in da takrat bo lahko vsako otroče splezalo nanj. Pa revež ni pomislil, da te razvaline in to zdrobljeno kamnje, po katerem je hodil, je delo stoletij, da narava tam, kjer nar mogočnejše dela, doprinaša tiho in počasi dela in da se bodo poprej njemu sibile nogé, kakor očetu Triglavu. Pridši na verh, ki veže mali Triglav s Kredarco, smo zagledali pod sebó ledenik, ki se razteguje na severno-zahodni strani Triglava, mu ledja pokriva in segaje globoko doli do navpične stene, ki stermí ravno kvisko iz Mojstranske doline.

Ko bi morde kak profesor semkaj pridši terdil, da to ni pravi ledenik, ker nima „Firna“, ne „Seitenmoränen“, se mu pa pokaže erjava „Endmoräne“ globoko doli ravno nad imenovano visoko steno in višnjeve spoke, ki se raztegujejo čež-nj in ki kažejo, da ledenik teče, t. j. da se počasi navzdoli pomika. To, pravim, naj bi se mu pokazalo, če bi že ne verjel ledu samemu. Saj so te spokljine na pošev čez led, in ne navzdol in torej ne morejo biti sledi še od tistih dveh skal, ki jih je bil potakal zverh ledenika doli pred nekaj leti gospod I., kakor je pravil v dokaz, da je bil prišel iz Mojstrane na Triglav! Tri mesce pozneje jih je še kazal neki gospod svojemu tovarsu, ko sta v Mojstranski dolini bila: Sehen sie, mein Herr, die zwei Furchen! Die rühren noch von den zwei Steinen her, die Herr . . . vor drei Monaten vom obersten Ende des Gletschers heruntergerollt hatte. — Čez ta stermi ledenik pridejo Trentarji semkaj na krajnsko stran nad divje koze. Z dolgo motiko (Gemsstock), ki ima na koncu na eno stran sekuro in na drugo kljuko, si vsekujejo stopnje v led in kljuko vanj zasajaje pridejo vselej srečno čežnj.

Sli smo dalje po verhu na Kredarco in smo se usedli pri kolu, ki so ga merjavci postavili, da bi počivali in uživali lepi pogled na severno in na jutranjo stran. Proti jugu sta nam mali in veliki Triglav mejila obzorje. — Anton pravi čez nekaj časa Šestu: Če se bo temu gospodu poljubilo, bosta pa stopila jutri na Triglav, jaz bom pa med tem z rastljinami opraviti imel; jaz nisem za Triglav, ker sem kakor plašni konj, ki ga ni spraviti dalje, kjer je nevarno.

Šest mu daje pogum in priterjuje, da ga ho spravil na verh. Če sem tega in tega nesel na verh, bom vas tudi! Saj poznam hojo vašo! Na zadnje popraša še za moje misli in mu rečem: Nisem prišel sem zavolj Triglava, pa šel bi vendar, če bi šla vidva. Danes pa sem truden in nimam nič kaj veselja do njega; posebno če pomislim, da bom danes tako globoko doli mogel iti, clo na Velo polje, in jutri spet nazaj gori. Mene vedno jezi, kedar gredé na hrib moram veliko navzdol hoditi, ker vem, da je marsikaka stopinja zastoj.

„Saj jutri na to ne boste mislili, da ste že enkrat hodili po ti poti. Saj vem, bojita se ga oba Triglava, pa od une strani ni tako gerd, kakor od té. Sli pa homo!“ pravi Šest, in vernili smo se s Kredarce okrog malega Triglava na Ledine na izhodnjo stran Triglava, da bi tam botanizirali, za kar bi nam jutri časa primanjkovalo, ko bi tudi šli na Triglav.

Siti hoje po skalovju in po produ smo prišli v mraku k staném na Velo polje. Komej smo bili povečerjali, kar priskakljajo vsi majerji in vse majerce, kar jih premore Velo polje, k nam v kočó. Nisem vedel, kaj da pomeni to, dokler me ni podučil Šest, da je Orjakov Šimen petelin vseh, in da so prišli k njemu k večerni molitvi, po kateri jim ho delil povelja, kam da naj ta ali uni past žene.

Ko so sedele dekleta tako okrog po enonogatih stoléh, kakoršnih se poslužujejo, kedar molzejo krave, jih je jel Anton prositi, da bi kaj zapele. Pa niso mogle peti, ker je bila zmolkla tista, ki „čez poje“. Anton jo je jel koj kurirati s sladkorom, v rum namočenim, kar ji je precej pomagalo, pa vendar ne toliko, da bi bila mogla peti. Na to se oglasi fant, ki je čutil v sebi godčev poklic: Bom pa jaz eno zagodel! Šel je in prinesel kmalu iz svoje kočé strašno velik „Blechinstrument“, bombardon po imenu, in jel je nanj bombardirati tako, da so se bile zbudile vse krave okrog stanov. Zavolj same iskrenosti in veselja do godbe, ktereга ni mogel berzdati, ko je v tek prišlo, je pihnil časih napek v bombardon, da se je čulo le kruljenje bombardona in srebanje godčevih za godbo navdušenih ustnic. Na zadnje so ga prosile dekleta že za božjo voljo, da naj privošči saj kravam mirú in počitka, če se mu že naše ušesa ne smilijo. Tem milim prošnjam se je, dolgo obotavlja se, na zadnje vendar udal.

Začudil sem se, ko sem tukaj slišal ženske govoriti: „Sem pa sel, sem šel, bom šival“. Na uprašanje, zakaj tako govoré, so dale odgovor: Naše dela so take, kakoršne so možke, zakaj bi tedaj tudi tako ne govorile, kakor možaki! Vsak bi se nam smejal, ko bi govorile, kakor drugod ženske govoré.

Pozno v noči je že bilo, ko se je izpraznil stan, in spravila sva se z gospodom Antonom na visoko postelj, izpod ktere je Šest sena izvlekel in si na klopi postlal; pa ga ni bilo mirú celo noč pred Orjakovim Šimnom, ki je delal sir po noči, kakor je tu navada. Spijo pa majerji po dnevi na paši pri kravah.

Ko smo se napravili zjutrej 3. avgusta na pot, je že tekla sedma ura. Šli smo po znani poti verh Ledin do snega, ki je v kotlu na jutranji strani velicega Triglava. Tu pravi Šest: „Zdaj homo pa hodili po novi poti, ki sem jo jaz zasledil in ki je boljša kakor stara. Še nikoli ni nobeden gospod po nji hodil, le lansko leto sem peljal gospoda Logarja iz Ljubljane po nji nazaj.“ — In pokazal je nama, da bi šli prek stene malega Triglava od snega na pošev do

verha. Viditi pa od spodej ni bilo, da bi bilo mogoče, kje todisti stopnje postavljati na navpično steno. Ko sva mu pravila, da to ni mogoče, pa pravi:

„Jaz pa pravim, da je todi gori lepše kakor po grebenu! Le čakajta, da vama povem, kako sem našel to stezo. — Enkrat je bilo dokaj divjih koz tû le na snegu. Jaz sem pa tam le doli stal. Mislil sem: Tu ne morejo koze nikamor, in morajo memo mene priti. Pa, glej ga vraga! ko me zagledajo, zaberlizga prvi kozel in vse jo ustrižejo na pošev po uni le steni, kakor bomo danes hodili“.

Ko mož ni jenjal priporočati svoje poti, sva se mu pa izročila misleča, če ne bo šlo naprej, bo šlo saj nazaj. Šli smo po snegu gori in se zavili na levo prek sredi stene. In res, kdo bi bil mislil, da bo tako dobro šlo! Se vé, da smo lezli večidel po mačje, in da so bili persti kmalu vsi opraskani, kar je pa malo delo.

Palice so nas sicer težile, pa nesti smo jih hteli do stare poti, kodar smo mislili nazaj iti, da bi skusili, ktera je bolja. Ko pridemo na mali Triglav, smo se malo oddahnili. Proti večerni strani so se vile sive megle okrog Ozebnika in Mangarta, pa voditelj je mislil, da to ne pomenja nič hudega, in šli smo dalje po herbtu do grebena, ki se mora čežnj jezdariti. Greben ni kaj širok čez čevelj, in na obe strani je stena ravno navpik. Na izhodno stran sem vidil globoko doli pod podplatom leve noge sneg, pri katerem smo počivali; pod podplatom desne noge pa še v strašnej globočini že zgorej imenovani ledenik. Jaz sem kobačal popred, v sredi je šel Šest, zadaj je pa jezdil gospod Anton. Šest je šel v sredi, da bi tega ali unega prijel za bedro, ko bi ga htela globočina potegniti k sebi v merzlo naročje.

Ko prilezemo na sredo kake tri sežnje dolgega grebena, pa pravi Šest: „Postojmo malo, da si tobaka nabašem, sem ga že potreben. In izvleče iz enega žepa pipo, iz drugega tobak, si pipo nabaše, gobo ukreše in tobak zažge. Groza naji je bila, ko sva ga vidila stoječega na ozkem grebenu nad strašno globočino tako manipulirati.

Tako smo plezali tudi naprej na veliki Triglav brez posebne težave, samo pri „erdeči skali“ nama je malo tesno hodilo. Tam je bilo treba Šestu stopiti na koleno, na ramo in tako dalje kviško. Ko smo že proti verhu šli, so se jele zbirati megle od vseh krajev, pa Šest naju je tolažil, da se bodo prepodile. Da bi pa treskalo, od tega po njegovih mislih še govorice treba ni bilo.

Ko smo bili na verhu, je bila ura ravno ena popoldne. Na večerno stran se ni nič vidilo, in tudi proti jutranji strani so se že valile megle in oblizovale stene malega Triglava, čez ktere smo gledali doli v deželo, ki je ležala pod nami. Nar bliži kraj, ki se je vidil čez megle, je bilo Bleško jezero, in od todi je peljalo okó čez vso Kranjsko notri do Istre, na Hervaško, Štajersko in Koroško. Pa

zrak je bil predimnat, in le dobre oči so še uganjevale, da tù ali tam na meji obzorja, kjer slabe oči niso vidile nič kot višnjev dim, je gora, ki jo imenujejo tako ali tako. Na severni strani za koroškimi gorami se je svetil Veliki zvonik v belem snegu in bliščali so se njegovi ledeni sosjedje.

Kmalu so potegnile nam megle sivo plahto čez lepi pogled proti severju in jutru in odgernile nam Laško in Tirolsko. Pripetilo se je, da je ravno visil oblak nad morjem, ki se nam je pri tem pripravnem razsvitljenju bolje dalo razločiti od merča, v katerem se je Laška ravnina zgubovala v daljavi. Dobro se je razločil stolp cerkve sv. Marka v Benetkah, čigar bi morda brez unega oblaka ne bili vidili.

Ni bilo časa dovolj, da bi bili pregledali natanjko vse, kar so razločevale oči, ker kmalu je bilo vse v meglah. Gorkote je bilo na verhu, če se ne motim, 12° R. Trudni smo bili vsi, in ko smo čakali, da bi se megle prepodile, se nam je pripetilo vsem trem, da smo se spravili na tla in zadremali. Šest se je zvalil na kup snega, ki je bil še v kotliču. Spali smo dobro uro, in ko smo se zbudili, so nas obdajale tako goste megle, da nismo vidili drugega, kakor nekaj čez dva štirjaška sežnja široko sivo skalo pod nogami, drugod okrog pa vse le mokro sivo meglo, kakor da bi bila nas skala nosila po zraku skoz megle! Treba je bilo tedaj verniti se, ker nismo upali družega pričakati, kakor kako prav pošteno treskanje, česar smo se pa bali, ker smo vidili povsod na novo od strele preorano skalovje.

Ko pridemo nazaj na mali Triglav, je pa jelo dežiti, in od todi smo šli v gostem dežju po stari poti nazaj, ki je pa res veliko gerša kakor una, po kateri smo gori šli.

Na snegu, od kodar smo bili poprej odrinili, smo se spet odpočili. Dež je bil jenjal in skočili smo navzdol proti Velem polju, da bi nas hoja ogrela, ker premočeni smo bili in mraz nas je tresel. Ko smo šli proti staném, se je bilo spet razjasnilo. Solnce je bilo še precej od hriba in Anton je šel spet nad mahovje.

Majerce so ravno krave molzle in Šest me je podučil, da delajo tukaj dekleta iz sira „ožemčke“, ki jih v sabotah dajejo fantom, ki jim prinašajo moke in kruha od doma. Sklenila sva, da hočeva vsak enega dobiti za spomin na planine: pa tù ni bilo nič dobiti, ker je zavolj prevelike vročine mleko prekislo bilo in ni bilo mogoče delati ožemčkov. Svetovale so nama, da naj gremo pol ure daleč pod Mišeli verh, kjer imajo boljše mleko. Na poti tje sva naletela na gosp. Antona, ki je ravno prav iskreno iskal planinskega kravjeka, na katerem rase nek imeniten mah. Pustil je svoj lov in šel je z nama nad ožemčke. Narejajo jih iz sladkega zasiranega mleka. Sir ožemajo z rokami in ga zvaljajo v kroglo, debelemu jabelku podobno, v katero potem z nalašč zato narejenim razbeljenim železom mnogoverstne podože vžigajo.

(Konec prihodnjič.)

